

вого способу життя.

Фізична культура і спорт є досить діяльними факторами, що спонукають до збереження та зміцнення здоров'я людини, розвитку її фізичних і психічних якостей. Систематичні заняття фізичною культурою і спортом не тільки укріплюють опорно-м'язовий апарат, вони підвищують можливості серцево-судинної і дихальної системи, розвивають і укріплюють нервову систему, виховують стійкість, витримку, дисциплінованість, здатність управляти своїми діями та емоційним станом, а головне – відволікають від шкідливих звичок.

Література

1. Косих А.І. Людина в системі духовного життя / А.І. Косих // Духовність українства: Зб. Наук. Праць: - ЖДПУ, 2001. – Вип. 3. – С. 28-30.
2. Лукашук-Федик С.В. Здоровий спосіб життя як пріоритетний напрям формування репродуктивної культури особистості / С.В. Лукашук-Федик // Проблеми освіти : - К.: 2006. – Вип. 48. С. 161-162.
3. Оржеховська В.М. Педагогіка здорового способу життя / В.М. Оржеховська // Проблеми освіти : - К.: 2006. – Вип. 48. С. 5.
4. Шахненко В. Програма «Здоровий спосіб життя» / В.Шахненко // Управління освітою. – 2004. - №8. – С. 5, 8.

АНАЛІЗ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ГЛУХІВСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Ащеулова І.П., Шилова Н.В., Кузєванова О.В.
Глухівська загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів імені М.І. Жужоми*

Соціально-економічні негаразди, що спостерігаються останнім часом у країні, призвели до зниження рівня якості життя населення та погіршення стану його здоров'я. Серед факторів, що зумовлюють негативні тенденції стану здоров'я населення, варто виділити постійне погіршення екологічної ситуації, бідність, неналежні побутові умови, неякісне та незбалансоване харчування, зловживання алкоголем, поширення наркоманії, тютюнопаління тощо. Не останнє місце в погіршенні стану здоров'я відіграє стан системи охорони здоров'я та якість надання медичних послуг. Сучасна Україна потерпає від демографічної кризи, зумовленої різким спадом народжуваності. Кількісні й структурні зміни населення в країні тісно пов'язані з екологічними проблемами, рівнем економічного розвитку, соціального захисту населення. Небажані демографічні тенденції негативно впливають на процеси розвитку трудових ресурсів потенціалу країни.

Департамент по народонаселенню ООН визначив 9 країн, у яких кількість громадян буде катастрофічно зменшуватися. Перші місця в цьому списку займають Україна й Росія. ООН попереджує, що до 2050 р. українців може стати на 23 млн менше, тобто їх залишиться лише 24 млн.

В останні роки спостерігається стійка тенденція до зростання захворюваності та поширення хвороб серед населення всіх регіонів України, зокрема й жителів Сумської області. Основу структури захворюваності традиційно формують хвороби системи кровообігу, органів дихання, травлення, травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх негативних чинників. Структуру поширеності хвороб формують захворювання

системи кровообігу, органів дихання, органів травлення, хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини, сечостатевої системи, ендокринні хвороби, порушення обміну речовин.

Аналіз медико-демографічних показників свідчить про зниження тривалості життя населення, народжуваності та природного приросту й навпаки про підвищення смертності, зростання рівня інвалідності населення країни. Тож дослідження тенденцій захворюваності та поширеності хвороб серед населення є важливою складовою планування стратегічних напрямів розвитку системи охорони здоров'я, основою для розробки ефективної науково обґрунтованої системи збереження та зміцнення здоров'я населення.

Глухівський район створений у 1923 році й розташований у північно-східній частині Сумської області в Поліській зоні України. Територія району складає 1,7 тис. км², що дорівнює 7,1% від загальної площі Сумської області [1].

Населення Глухівського району станом на 1 вересня 2011 року складало 25 152 особи й у порівнянні з 1989 роком (39 000 осіб) воно скоротилося на 34,74%, що є одним з найбільших показників зменшення динаміки населення в Сумській області [1]. Густота населення складає 14,7 чол./км², що є дуже низьким показником порівняно з густиотою населення в Сумській області (48,4 чол./км²) та України в цілому (76,1 чол./км²).

Фундаментальним чинником загострення демографічної кризи на Глухівщині є падіння народжуваності до критичного рівня й зростання смертності.

За даними відділу статистики в Глухівському районі основними причинами високої смертності є хвороби системи кровообігу - 63,9% від всіх померлих за рік, на другому місці новоутворення - 12,4%. До причин високої смертності відносять насамперед зовнішні чинники, хвороби органів дихання, травлення, деякі інфекційні й паразитичні захворювання

Загальна захворюваність населення міста та району залишається стабільною протягом останніх років: на 1 жителя припадає 1,5 зареєстрованих хвороб (2455,1 на 10 тис. осіб). Стан здоров'я сільського жителя майже в 2 рази гірший, ніж міського (у 2010 р. зареєстровано 6166 хвороб серед сільського населення на 1 тис. населення; серед міського - 5178). У структурі захворюваності (на 1 тис. населення) I місце займають хвороби органів дихання - 38,6% (969), II - нещасні випадки, травми та отруєння - 9,0% (433), III - хвороби сечостатевої системи - 6,7% (274), IV - хвороби шкіри - 5,8% (239) [2].

Особливе занепокоєння викликає стан здоров'я дітей підліткового віку, серед яких захворюваність збільшилася майже на 10% протягом останніх 5 років (99 на 1 тис. населення відповідного віку проти 83).

Помітна негативна динаміка й у зростанні хвороб системи кровообігу (на 2,6%) та нервової системи (на 2,7%), а також психічних розладів - на 3,3%, а серед населення працездатного віку - на 9% в порівнянні з попереднім роком.

Захворюваність на новоутворення в області, як і в державі, з року в рік збільшується у зв'язку зі старінням населення - 36 на 1 тис. населення. Однак спостерігається позитивна динаміка в зниженні занедбаних форм злоякісних новоутворень - 11,4%, в т.ч. серед сільських жителів - 11,3% (2007 р. -11,5% та 12,6% відповідно; по Україні 2007 р. -

14,7%). Покращилася діагностика злоякісних новоутворень, що підтверджує питома вага онкохворих, які живуть 5 та більше років після встановлення діагнозу, – 59% від загальної кількості хворих, що перебувають на обліку у 2008 р. проти 58,5% у 2007 р. (по Україні – 57,5%). Дорічна летальність, що відображає рівень діагностики та лікування онкохворих, протягом ряду років має тенденцію до зниження й у 2008 р. становила 29,1% (від кількості хворих з числа вперше зареєстрованих у попередньому році) проти 29,5 у 2007 р. (по Україні – 31,8%).

У місті наявна стійка тенденція до подальшого зниження занедбаності при діагностиці візуальних локалізацій пухлинного процесу, про що свідчить зниження питомої ваги занедбаних випадків раку шийки матки до 5% проти 6,9% (по Україні – 17,2%) та раку молочної залози до 9,3% проти 9,4% (по Україні – 23,4%).

У 2008 р. продовжувалося зниження захворюваності на інфекційні хвороби серед дорослого населення (2007 р. – 1404,4; 2008 р. – 1364,37 на 100 тис. населення), в т.ч. на захворювання, керовані засобами специфічної імунoproфілактики. Захворюваність на кір становила 0,2 на 100 тис. населення проти 0,9 за 2007 р. Не зареєстровано випадків захворювань на дифтерію протягом 2007–2008 рр. (2006 р. – 0,2 на 100 тис. населення). Протягом останніх 4-х років нема випадків захворювань на правець та поліомієліт. Водночас підвищилася захворюваність на вірусний гепатит А – на 25% (з 7,5 до 9,4 в 2008 р.), дизентерію – у 2,8 р. (2007 р. – 58 випадків, або 3,8% на 100 тис. населення; 2008 р. – 127 випадків, або 10,6%).

Захворюваність на туберкульоз (на 100 тис. населення) становила 55,0 (2007 р. – 55,1; по Україні – 79,8). Водночас відбулося її зниження: серед підлітків – на 26% (20,0 на 100 тис. відповідного населення проти 27,2 у 2007 р.), серед сільського населення (з 67,0 до 61,4), зокрема на туберкульоз органів дихання (з 65,1 до 58,7 на 100 тис. населення). Зменшилася захворюваність на деструктивні форми туберкульозу на 17% (з 21,1 у 2007 р. до 17,5 на 100 тис. населення), в т.ч. серед сільських мешканців – на 23% (з 30,2 до 23,1).

Станом на 01.01.09 р. в області офіційно зареєстровано 1105 ВІЛ-інфікованих та 222 хворих на СНІД. Кількість нових випадків ВІЛ-інфекції у 2008 р. становила 184 (2007 р. – 179), а кількість уперше захворілих на СНІД – 52 (2007 р. – 14). Вихід ВІЛ-інфекції в широкі верстви населення призводить до зростання кількості дітей, народжених від ВІЛ-інфікованих матерів (31 дитина в 2008 р.). Усього в області на диспансерному обліку перебуває 47 серопозитивних дітей та 12 – з підтвердженим ВІЛ-статусом.

Станом на 01.01.2011 на диспансерному обліку в ЦРЛ міста Глухова знаходилося 7 ВІЛ-інфікованих, з яких 3 – хворіли на СНІД.

Найменування класів хвороб	Захворюваність населення міста Глухова та Глухівського району на 100 тисяч населення					Обласний показник за 2013 рік
	2009	2010	2011	2012	2013	
Деякі інфекційні та паразитарні	1140,67	1122,69	1330,62	1332,7	889,05	1724,28

хвороби						
Новоутворення	854,28	974,31	1030,86	1048,36	1118,53	1035,71
Хвороби крові, кровотворних органів	227,81	333,01	279,78	331,5	324,68	368,34
Хвороби ендокринної системи	764,78	804,50	814,36	780,80	702,06	879,71
Хвороби нервової системи	585,79	581,95	672,81	679,84	681,66	814,60
Хвороби системи кровообігу	4650,56	1893,01	4849,53	4733,62	4611,83	4404,34
Хвороби органів дихання	20185,50	16860,10	16077,41	12139,47	11385,93	20930,16
Хвороби органів травлення	2201,61	2238,78	2194,95	2204,42	1932,79	2354,22
Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	2429,42	2733,36	2544,67	2751,32	2801,43	2713,01
Хвороби кістково – м'язової системи	3579,85	2932,84	2966,01	2981,86	2616,15	2442,82
Хвороби сечостатевої системи	2494,51	2479,47	2446,42	2547,71	2362,86	3309,74
Вроджені аномалії	43,93	37,92	39,97	47,12	35,7	55,30
Травми, отруєння та деякі наслідки дії зовнішніх причин	3456,18	3648,33	3299,08	2897,72	2830,33	4582,51
Хвороби ока	3851,60	1752,45	2383,13	2265,0	2153,77	2382,44
Хвороби вуха	2081,19	1610,67	1790,26	2347,46	2061,98	1869,23
Розлади психіки та поведінки	109,02	123,61	354,72	422,37	384,18	319,35

Література

1. <http://gluhivrada.narod.ru/> - офіційний сайт Глухівської районної ради.
2. Матеріали Глухівського відділу статистики.

ТЕНДЕНЦІЇ У СТАНІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ащеулова І.П.

Глухівська загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів імені М.І. Жужоми

Соціально-економічні негаразди, що спостерігаються останнім часом у нашій країні, призвели до зниження рівня і якості життя населення та погіршення стану його здоров'я. Серед факторів, що зумовлюють негативні тенденції у стані здоров'я населення, варто виділити постійне погіршення екологічної ситуації, бідність, спосіб життя та побуту, неякісне та незбалансоване харчування, зловживання алкоголем, поширення наркоманії, тютюнопаління тощо.

Оцінка стану довкілля у Сумській області свідчить, що практично всі компоненти ландшафту зазнають постійного негативного антропогенного впливу. До несприятливих антропогенних факторів належить забруднення атмосфери, що тягне за собою забруднення ґрунтів і як наслідок